

answering this question “What is the place of law in the *falsafa* tradition?” will require cobbling together remarks on law found within treatments of quite distinct moral and theoretical problems in the writings of a number of important philosophers in the Islamic tradition.

II. FARABI

The philosopher in the Islamic tradition most prominently associated with political philosophy is undoubtedly Abu Nasr al-Farabi (d. 339/950-1). While it is far from true that apart from Farabi “there is no other philosopher who with any stretch of the imagination can be said to have been a ‘political philosopher,’”⁷ Farabi discussed political problems more explicitly and extensively over a greater number of texts than any other Muslim thinker until Ibn Khaldun.⁸ These texts include *The Principles of the Opinions of the Citizens of the Virtuous City*,⁹ *Political Governance*,¹⁰

⁷ Dimitri Gutas, “The Study of Arabic Philosophy in the Twentieth Century: An Essay on the Historiography of Arabic Philosophy,” *British Journal of Middle Eastern Studies* (2002): 23.

⁸ For a general introduction to Farabi, see David C. Reisman, “Al-Fārābī and the Philosophical Curriculum,” in *The Cambridge Companion to Arabic Philosophy* eds. Adamson and Taylor. The secondary literature on Farabi’s political philosophy is quite substantial. Book length studies include (in addition to Mahdi) Miriam Galston, *Politics and Excellence: The Political Philosophy of Alfarabi* (Princeton, NJ: Princeton University Press, 1990); Hans Daiber, *The Ruler as Philosopher: A New Interpretation of al-Fārābī’s View* (Amsterdam: North-Holland Pub. Co., 1986); and Christopher A. Colmo, *Breaking with Athens: Alfarabi as Founder* (Lexington Books, 2005). Other important studies of Farabi’s political philosophy include Patricia Crone, “Al-Fārābī’s Imperfect Constitutions”; Dimitri Gutas, “The Meaning of *madani* in al-Fārābī’s ‘Political’ Philosophy”; and Nelly Lahoud, “Al-Fārābī: On Religion and Philosophy” (all three in Gannagé et al., eds, *The Greek Strand in Islamic Political Thought*) as well as Fauzi M. Najjar, “al-Fārābī and Political Science,” *The Muslim World* 48, no. 2 (1958): 94-103. If there is a single point of contention in scholarship on Farabi, it is between the view (advanced by Straussians) that for Farabi politics was the primary science that conditioned his metaphysical and cosmological doctrines and the contrary view (advanced by most non-Straussian Islamicists) that metaphysics and logic were primary for Farabi, and his political philosophy was derivative of his metaphysically informed psychology.

⁹ Abu Nasr al-Farabi, *On the Perfect State (Mabādī āra’ ahl al-madīna al-fādila)*, Richard Walzer, ed. and trans. (Chicago, IL: Kazi Publications, 1988) (henceforth: *Virtuous City*.) For a revisionist interpretation of the structure of this work, arguing that it should be read as an answer to orthodox works outlining the principles of theology and creed in Islam, see Ulrich Rudolph, “Reflections on al-Fārābī’s, *Mabādī āra’ ahl al-madīna al-fādila*,” in *In The Age of Al-Fārābī: Arabic Philosophy in The Fourth-Tenth Century*, ed. Peter Adamson (London: Warburg Institute, 2008), 1-14.

¹⁰ *Al-Siyasa al-madaniyya*. Translated as “The Political Regime” by Charles Butterworth in *Medieval Political Philosophy: A Sourcebook*, ed. Joshua Parens and Joseph C. Macfarland, 2nd edn. (Ithaca, NY: Cornell University Press, 2011) and in Alfarabi, *The Political Writings, Volume II: “Political Regime” and “Summary of Plato’s Laws”* (Ithaca, NY: Cornell University Press, 2015) (henceforth: *Regime*).

5157-158

Andrew F. March, “Falsafa and Law”

The Oxford Handbook of Islamic Law, edit. Anver M. Emon, Rumeo Ahmed, Oxford: Oxford University Press, 2017. ISAM DN. 273954.

support this suggestion, one might mention another example of a philosophical work traces of which survive in the medical literature. This is the *Kitāb Tadbīr al-ḥabālā wa-l-atfāl wa-l-ṣibyān* (*Book of the Regimen of Pregnant Women and Children*) by the tenth-century author Aḥmad ibn Muḥammad ibn Yaḥyā al-Baladī, which quotes Aristotle six times in the words of Nicolaus from the latter's no longer extant *On the Philosophy of Aristotle*.¹⁵⁴

Thus I hope to have plausibly argued for the reception of 'Alī ibn Rabban al-Ṭabarī's *Firdaws* in philosophical literature being twofold, depending on whether the *Firdaws* was perceived as a medical or a philosophical compendium; and to have shown that a similar attitude nowadays prevents us unjustly from looking at medical compendia such as Abū l-Ḥasan al-Ṭabarī's *Mu'ālağāt al-Buqrāfiya* to learn about the philosophical culture of a certain period.

A point which is definitely worth further investigation is whether the case of the *Firdaws*'s reception in the discussed texts may be in any way generalized. That is, can we assume that there has ever, for example either in a certain milieu or at a certain period of time, existed a clear distinction between authorities in medicine and in philosophy? And if so, how may this be reconciled with the prevailing impression that savants were often equally versed in both disciplines and composed medical as well as philosophical works?¹⁵⁵

154. See Aḥmad ibn Muḥammad ibn Yaḥyā al-Baladī, *Tadbīr al-ḥabālā wa-l-atfāl wa-l-ṣibyān wa-hiḏ ṣiḥḥatihim*, ed. M. Qāsim Muḥammad, Baghdad, 1987. The six passages from the *Kitāb Falsafat Aristūṭālīs* occur on pp. 88.12–13, 89.23–90.13, 104.10–20, 121.1–6, 128.3–12, 164.4–10. Nicolaus's name is consistently changed by the editor into S-q-ā-l-ā-w-s or S-y-q-ā-l-ā-w-s (at the first occurrence). The identity of this Nicolaus with Nicolaus of Damascus (first cen. B.C.) is debated. Fazzo, based on the Arabic evidence and especially Ibn Buṭlān, suggests as possible author of *On the Philosophy of Aristotle* a Nicolaus of Laodicea who may have lived in the fourth century AD. See S. Fazzo, 'Nicolas, l'auteur du Sommaire de la philosophie d'Aristote. Doutes sur son identité, sa datation, son origine', *Revue des études grecques* 121 (2008), pp. 99–126.

155. The research for this article was made possible by the Swiss National Science Foundation, which funded the research project *Éléments philosophiques et théologiques dans les traditions médicales byzantine et arabe* (156439) at the University at Lausanne led by Christophe Erismann. I would like to thank Peter Adamson and Peter E. Pormann for their valuable and stimulating comments thanks to which this article has much improved.

Cosmic, Corporeal and Civil Regencies: Al-Fārābī's Anti-Galenic Defence of Hierarchical Cardiocentrism

Badr el-Fekak

In his *Risāla fi a'ḏā' al-ḥayawān* (*Epistle on the Parts of Animals*),¹ al-Fārābī presents a series of arguments in defence of Aristotelian physiology and embryology against the criticism introduced by Galen in *On the Usefulness of the Parts*, VIII, 2–5 (hereafter *De Usu*). Galen's major complaint in these passages² concerns Aristotle's alleged misunderstanding of the brain's proper function. Instead of seeing the brain as the seat of the nervous system, Aristotle attributes to the brain the role of cooling the excessive heat that is generated by the heart.³ This dispute is of course related to the debate over the appropriate bodily site of the soul's ruling principle or *hēgemonikón* (*al-ʿuḏwu al-raʿīs*). Is the *hēgemonikón* located in the brain or is it rather found in the heart? Aristotelians and Stoics tended to espouse a cardiocentric view, whereas certain Platonist and a number of physicians, such as Erasistratus and Galen, defended an encephalocentric position.⁴

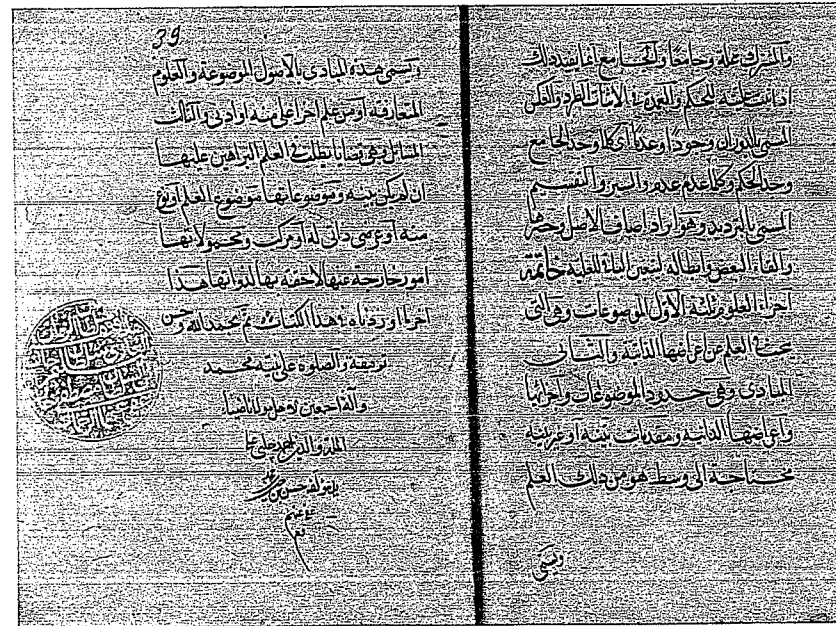
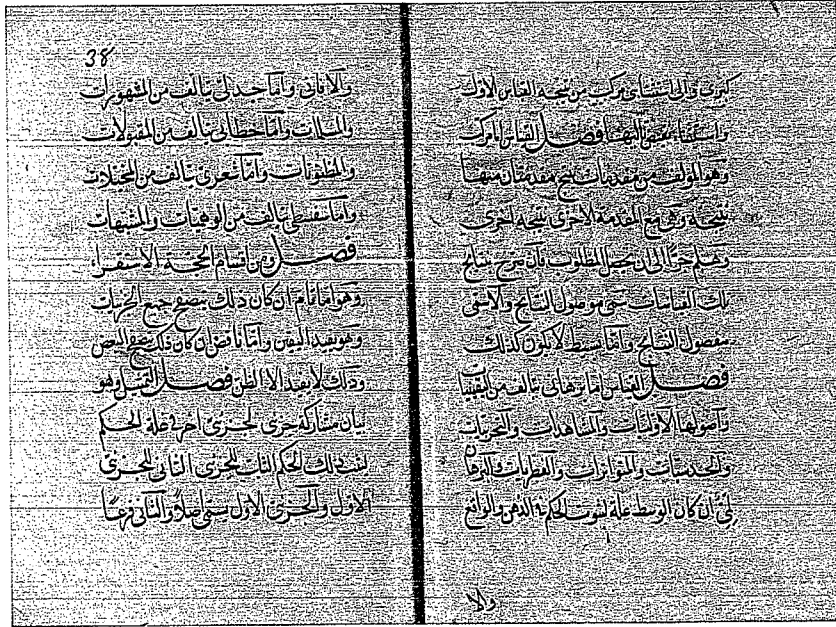
Naturally, the debate became particularly acute when discussing the respective roles of the brain and the heart. As a result, Aristotle's view that the brain served to refrigerate the warmth exuded by the heart was staunchly opposed by Galen and just as strongly defended by al-Fārābī. After all, the argument is central to cardiocentric claims: if the brain is simply for regulating heat, then it is obviously subservient and

1. Abū Naṣr al-Fārābī, *Risāla fi a'ḏā' al-ḥayawān*, in *Traité Philosophiques*, ed. A. Badawī, Benghazi, 1973, pp. 65–115.

2. Galen, *De usu partium Libri XVII*, ed. G. Helmreich, Leipzig, 1907, vol. I, pp. 445–61. English translation by M. T. May, *On the Usefulness of the Parts of the Body*, Ithaca, 1968, vol. I, pp. 387–98. The Arabic translation of *On the Usefulness of the Parts* was produced by the joint efforts of Ḥubayš ibn al-Ḥasan and his more famous uncle Ḥunayn ibn Ishāq under the title *Risāla fi manāfi' al-a'ḏā'*. For more details on how the translation was carried out see Ḥunayn ibn Ishāq's letter to Ibn Yahya in G. Bergsträsser, *Ḥunayn ibn Ishāq über die syrischen und arabischen Galen-Übersetzungen, zum ersten mal herausgegeben und übersetzt*, Leipzig, 1925, pp. 27–9. At the moment only the sixteenth book of the Arabic version is available in a critical edition. See E. Savage-Smith, *Galen on Nerves, Veins and Arteries: A Critical Edition and Translation from the Arabic, with Notes, Glossary and an Introductory Essay*, PhD diss., University of Wisconsin-Madison, 1969.

3. *Parts of Animals* 653a10–b5.

4. For a helpful overview of the debate see J. Rocca, *Galen on the Brain: Anatomical Knowledge and Physiological Speculation in the Second Century A.D.*, Leiden, 2003, pp. 17–46. Another succinct and magisterial presentation of the problem can be found in V. Nutton, 'Essay Review: Embodiment of Wills', *Perspectives in Biology and Medicine*, 53, 2010, pp. 271–288. On the debate in the Islamic context see G. Strohmaier, *Reception and Tradition: Medicine in the Byzantine and Arabic World in Western Medical Thought from Antiquity to the Middle Ages*, ed. M. D. Grmek, transl. A. Shugger, Boston, 1998, pp. 139–70. On the political ramification of this problem in the Medieval Latin milieu see J. Le Goff, 'Head or Heart? The Political Use of the Body Metaphor in the Middle Ages', in *Fragments for a History of the Human Body*, ed. M. Feher, New York, 1989, vol. 3, pp. 13–26. See also, T. Shogimen, 'Head or Heart? Revisited: Physiology and Political Thought in the Thirteenth and Fourteenth Century', *History of Political Thought*, 28, 2007, pp. 208–29.

Farabi
060050

01 Kasım 2019

Fārābī's Purposes of Aristotle's Metaphysics and Avicenna's 'Eastern' Philosophy

Charles E. Butterworth

MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN

This essay, part of the collective effort to sustain warm memories of a good friend and trusted colleague, Hossein Ziai, strives to take a step further the debate he and I carried on over several years. Conducted most often via email exchanges, it centered on the question of whether intellectual apprehension is bounded by reason and its sphere or extends to some supra-rational faculty. My recourse to Fārābī here shows clearly where my sympathies lay, and all those acquainted with Hossein are fully aware of his. Hopefully, what follows will suggest a new way to consider the issue.

Introduction

Fārābī's *Treatise on the Purposes of Aristotle's Metaphysics* or *Maqāla fī aghrād mā ba'd al-ṭabī'a* provides a concise, but exceptionally thoughtful, account of what Aristotle seeks to accomplish in the *Metaphysics*. The Arabic text has been preserved in four manuscripts, two of which (London and Berlin) were used by Friedrich Dieterici for his 1890 edition; the anonymous editor who published a new edition in Hyderabad four decades later did not identify the manuscripts used for it, even though he introduced important variant readings. It has also been translated once into German and Spanish, twice into French, and four times into English. In her French translation, Thérèse-Anne Druart makes excellent use of the Dieterici and Hyderabad versions of the text and also provides variant readings from two other manuscripts (Leiden and Ankara) used neither by Dieterici nor, apparently, by the Hyderabad editor. A new translation follows this introduction. In it, I strive to render Fārābī's exposition precisely and literally without introducing undue awkwardness, and, more important, without allowing my own conjectures as to what he must be trying to say intrude upon what he actually does say. In addition to bringing the number of English translations to five, this new one serves as the focal point for the subsequent analysis.

257-271

کاغذ: فرنگی، جلد: مقواه، ۱۰ گک (۲۶۷-۲۷۶)، ۱۳ سطر
(۱۶/۵×۹)، اندازه: ۲۲/۵×۱۵سم [ف: ۱۱-۲۲۱۴]

به سیاده الاشراف < الاشراف علی سیاده الاشراف

● سیاده الاشراف / قه / عربی

sīyādat-ul ašrāf

مفید شیرازی، محمد بن حسین، - ۱۱۵۰ قمری
mofīd-e šīrāzī, mohammad-e bn-e hoseyn (- 1738)

در بیان اینکه کلمه «این» به صورت حقیقی بر پسران دختر استعمال می شود، بنابراین بر کسانی که مادرشان سیده است احکام سید جاری است.

شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه: ۱۱۷۷/۴

آغاز: الحمد لله و سلام علی عباده المصطفین، اما بعد، فاعلی کلمه

لا یجوز ان ینسب قائلها الی الجزاف

خط: نسخ، بی کا، تا: ذیقعد ۱۲۹۹ق؛ ۳۲ گک (۶۵-۹۶)، اندازه:

۲۶×۱۶سم [نسخه پژوهی: ۳-۱۳۹]

به سیاده الاشراف ؟ < اولاد البنات

به سیاده اولاد الاناث < اولاد البنات

● سیادت از طرف مادر / کلام و اعتقادات / فارسی

sīyādat az taraf-e mādar

مجلسی، محمد تقی بن مقصود علی، ۱۰۰۳-۱۰۷۰ قمری
majlesī, mohammad taqī ebn-e maqsūd 'alī (1595 - 1660)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۸۵۱۳

آغاز: معروض میگرداند که هر که از جانب پدر بعضی گفته اند؛

انجام: و الحمد لله رب العالمین ... مولانا محمد تقی المجلسی

طاب ثراه

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: آبی، جلد: تیماج [رایانه]

به سیارات و اقمار آنها < احوال سیارات و اقمار آنها

به السياسات المدنیة < السياسة

● السياسات المدنیة = العلل و الاسباب = مبادی

الموجودات / فلسفه / عربی

as-sīyāsāt-ul madanīyya = al-'ilal wa-l asbāb = mabād-il mawjūdāt

فارابی، محمد بن محمد، ۲۶۰-۳۳۹ قمری

fārābī, mohammad ebn-e mohammad (875 - 951)

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته، نستعلیق، بی کا، تا: قرن ۱۴؛ مجدول مذهب؛ جلد:

تیماج یشمی، ۱۳ گک (۸۶-۹۸پ)، ۱۴ سطر، اندازه: ۲۱×۱۵سم

[ف: ۳۷-۴۲]

۹. رشت؛ جمعیت نشر فرهنگ؛ شماره نسخه: ۲۴۶/۳م

خط: نستعلیق، بی کا، تا: ۱۳۰۲ق، جا: رشت؛ جلد: مقوایی، ۲۲ص

(۱۳۱-۱۵۲)، ۱۴ سطر (۹×۱۷)، اندازه: ۲۲×۱۳سم [رشت و

ممدان: ف: - ۱۲۱۵]

۱۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۵۱۴/۵

آغاز: برابر؛ انجام: بیچاره تاجر هر چه داشت بر سر ادعای خود

خرچج کرد ولیکن هر جا که رفت مطعون و مردود ... تمام شد

استساح این نسخه ...

بی کا، تا: سه شنبه ۱۴ رمضان ۱۳۰۴ق؛ ۸ گک (۴۳-۵۰پ) [ف:

۱۵-۲۲۴]

۱۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۵۸۶/۲-طباطبائی

آغاز و انجام: برابر؛ در پایان رساله چنین آمده: بر حسب امر

حضرت بندگان اعظم ... سر کار شوکتمدار ... نتیجه الامراء

العظام آقای آقا شکرالله خان سرتپ دام اقباله العالی قلمی گردید

... امید وار است ... که نظر به حقارتش نموده به بزرگی خود از

معایش اغماض (در نسخه اغماز) فرموده مقبول طبع بلند و رای

ارجمندش افتد. العبد یحیی الحسینی.

خط: شکسته نستعلیق، کا: یحیی بن علی بن محمد حسنی علوی،

تا: ۱۳۰۴ق؛ کاغذ: فرنگی شکری، جلد: تیماج قرمز، ۲۴ گک

(۲۳-۵۶پ)، ۱۰ سطر، اندازه: ۱۷×۱سم [ف: ۲۲-۲۷۹]

۱۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۲۴۵۵/۹

خط: نستعلیق، بی کا، تا: ۱۳۲۳ق [ف: ۶-۱۹]

۱۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۷۸۰۲

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد تقی ابن حاج محمد ابراهیم وارث، تا:

۱۳۲۴ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج تریاکی، ۱۸۶ گک، ۱۷ سطر،

اندازه: ۱۱×۱۲سم [ف: ۱۶-۷۰۷]

۱۴. آشتیان؛ حوزه علمیه؛ شماره نسخه: ۱۳/۸بخش یکم

آغاز: محفلی پس عالی و بسیار شگفت در یکی از بلاد ایران

دیدم، روزی در صحبت یکی وارد تکلیفی شدم؛ انجام: تاجر هر

چه داشت بر سر ادعای خود گذاشت لکن هر جا که رفت مطعون

و مردود بجز حد شرعی چیزی عایدش نشد، به تاریخ، سه شنبه

یازدهم شهر صفر المظفر فی سنة ۱۳۲۸

خط: نستعلیق، کا: مرتضی ابن مرحوم میرزا صادق، تا: ۱۳۲۸ق؛ کاغذ:

خارجی، ۲۱ گک (۱۴۴-۱۶۴پ)، اندازه: ۱۸×۳۳سم [ف: -۴۳]

۱۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۲۵۷/۹

آغاز: برابر؛ انجام: تعجب می کنند که چرا شما را در سلك

دیوانه ها محبوس ساخته اند.

بی کا، بی تا؛ عنوان «مجمع فضلی یاوه سرایان» در آن آمده؛

و تصحیح شده، اسامی تعدادی از علمایی که در آن مجلس ظاهراً گفته‌های ابن تیمیه را تایید نموده‌اند با عنوان صورت خطوط مشایخ ذیل خط ابن تیمیه آمده است که احتمالاً در همان نسخه‌ای که از روی آن کتابت شده، در پایان آمده بود، این نسخه در ۳ بخش خود کتاب، صورت جلسه و صورت خطوط مشایخ نگاشته شده؛ کاغذ: خانپالغ، ۷گگ (۳۵-۴۱)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۳/۵×۱۳/۵سم [ف: ۲۸-۴۲۳]

● **الرد علی یحیی النحوی فی الرد علی ارسطو /**

فلسفه / عربی

ar-radd 'alā yahyā an-naḥwī fi-r radd 'alā arastū

فارابی، محمد بن محمد؛ ۲۲۶۰ - ۲۳۹ قمری

Fārābī, mohammad-e-bn-e mohammad (875 - 951)

فارابی آن را در مقام دفاع از ارسطو نوشته و به گونه‌ای آرای کندی را در مرد خلق و ایجاد عالم رد کرده است. یحیی نحوی و کندی هر دو قائل به خلق عالم از عدم بوده‌اند.

آغاز: بسمله. قال ابو نصر محمد بن محمد الفارابی (رض) لیس شیء مما قصد یحیی النحوی ابطاله من اقوال ارسطو التي فی السماء و العالم قصدیها ارسطاطالیس اثبات ازلیة العالم چاپ: توسط دکتر محسن مهدی، لندن، ۱۹۷۲م؛ بیروت، دار الاندلس، ۱۹۸۳م؛ بنگازی، محقق: عبدالرحمان بدوی، منشورات الجامعة الیسیة، ۱۳۹۳ق.

[دنا ۵۹۲/۵ (نسخه ۵)]

01 Ekim 2019

۱. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۲۲۲/۷۰

خط: شکسته نستعلیق، بی‌ک، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج سرخ، ۲گگ (۳۲۷-۳۲۸پ)، ۲۴-۳۳ سطر (۱۲×۲۲)، اندازه: ۱۷/۵×۲۷سم [ف: ۱۴۸-]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۵۲۸۲/۸۴

آغاز: برابر

خط: شکسته نستعلیق، بی‌ک، تا: قرن ۱۱؛ ۳گگ (۲۳۲پ-۲۳۴) [ف: ۱۶-۲۰۴]

۳. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۲۹۳/۶۳

خط: نسخ، بی‌ک، تا: قرن ۱۲؛ در ۱۹۲پ-۱۹۴ار چند عوذه است از امان الاخطار ابن طاوس؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج سبز، ۳گگ (۱۹۰-۱۹۲)، ۲۴ سطر (۱۲/۵×۱۸/۵)، اندازه: ۱۸/۵×۲۴سم [ف: ۲۰۳-]

۴. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۴۶۵۵/۴۹

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، کا: کرملعی خراسانی، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فستقی آبی، ۳گگ (۲۴۶پ-۲۴۸پ)، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۸/۵×۱۴/۶ [ف: ۷-۴۴۴]

۵. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۲۹۱۲/۶۸

انجام: و جاوز النهایة رزقنا الله الوصول الیه هذا اخر ما اردناه و الحمد لله اولاً و اخراً و ظاهراً و باطناً و صلی الله علی نبیه و اله ... و اله الاف السلام و التحیه

۱. کرمانشاه؛ جلیلی؛ شماره نسخه: ۳۱۱/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: ظاهراً مسوده اصلی است، بی‌تا؛ کاغذ: نیاتی، جلد: تیماج مشکی، ۳۰ص (۸۷-۱۱۶)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۸×۱۲سم [ف: ۲۹۸-]

۲. اردکان یزد؛ امام صادق؛ شماره نسخه: ۲۱۲/۳

آغاز: برابر

خط: نسخ، بی‌ک، تا: قرن ۱۲؛ ۲۲گگ (۱۱۶پ-۱۳۷ر)، اندازه: ۱۶/۵×۲۲سم [ف: ۱-۲۰۴]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۶۲۶-ف

نسخه اصل: کتابخانه رضوی کاشان؛ بی‌ک، بی‌تا [فیلمها ف: ۲-۲۰۲]

● **الرد علی وحدة الوجود / عرفان و تصوف / عربی**

ar-radd 'alā wahdat-il wujūd

ابن تیمیه، احمد بن عبدالحلیم، ۶۶۱ - ۷۲۸ قمری

ebn-e taymīyye, ahmad ebn-e 'abd-ol-halīm (1263 - 1328)

رساله‌ای است در شرح عقاید ابن عربی (صاحب فصوص) و ابن فارض و سایر متصوفه (در حد فهم ابن تیمیه) و رد آن. ابن تیمیه در مجلسی در سال ۷۰۴ق با حضور دانشمندانی که در سرآغاز از آنان نام برده شده است، کتاب فصوص الحکم را حاضر کرده و چند فص آن را می‌خواند و سپس شروع در نقد و رد کتاب ابن عربی می‌کند تا به زعم خود اهل بعلبک را به راه صواب و حق رهنمون سازد. عنوان کتاب مشخص نگردید لیکن از آنجایی که موضوع در رد عقیده به وحدت وجود بود، عنوان فوق نوشته شد البته رساله‌ای به نام «ابطال وحدة الوجود» دارد که آن نیست. سر انجام ابن تیمیه تکفیرنامه‌ای می‌نویسد و عده‌ای از علمای آن زمان، ذیل تکفیرنامه را امضا می‌کنند به ترتیب زیر: ابوالقاسم بن عبد الله، محمد بن قوام، هرون بن ابراهیم، احمد بن ابراهیم بن عبد الرحمن، حسین بن ابراهیم، عبد الله بن موسی الجزری، محمود بن عبد الکریم ...

قم؛ موعشی؛ شماره نسخه: ۱۱۲۸۰/۴

آغاز: صورة کتاب کتبه شیخ الاسلام و قدوة الانام فرید ... و ذلک بسبب کلام وقع فی الاعتقاد؛ انجام: اشهد ان قائل هذه المقالة کفر بها و افترا علی الله عز و جل و حاد عن سواء السبیل و ابرا الی الله تعالی منها و من معتقدها

خط: نسخ کهن، کا: محمد بن احمد بن علی، خطیب شافعی، تا: ۷۳۶ق؛ از روی نسخه‌ای که در تاریخ ۷۰۴ق نگاشته شده، استنتاج